

מעורב

עיתון המחלקה למעורבות חברתית אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

אוקטובר 2015

מגדר

♥ 200 likes

כרעה אפילו ברך.. אז אמרתי כן! me
#הגבר_החדש #מגדר #2015 #יאללללה_חתונה

♥ Liked

💬 Comment

תוכן עניינים:

3	טור עורכים
4	מדור יצירה מעורבת / שרה מלול
5	רק אל תגידו לי שיש שיוויון / שי רוזנבלט
6-7	מכינת "עלמה" למנהיגות נשית- להיות השינוי / עו"ד מיכל ברקאי
8	מיהו קוויר? / יוספה מקיטון מאבק לשירותים ממוגדרים באוניברסיטה / עתליה ישראל-נבו
9	הגבריות החדשה / ד"ר ירון בוקר
10	מגדר זה גן ילדים / עינת גומבו
11	על מגדר וגדרות / עמית דהרי
12-13	מגדר ורוחניות, כיצד רבנית טרנסג'נדרית מתיישבת עם החסידות היהודית? / יסכה סמית
14	עוצמה מגדרית / יונתן בן דהן
15	מדור מה קורה במחלקה
16	מדור ראש בראש

"מעורב" - עיתון המחלקה למעורבות חברתית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מנהלת המחלקה: עו"ד ורד סרוסי כ"ץ

עריכה: עינת גומבו ויונתן בן דהן

מנהלת העיתון: אושרית אליעזר

עיצוב גרפי: עיצובי הנגב

טלפון המערכת: 08-6472841, פקס: 08-6472921, [f](#) מעורב

דואר אלקטרוני: meorav.bgu@gmail.com

בית-דפוס: דפוס אוניברסיטת בן-גוריון

תודות: נועה רוחם חן

צילום שער ותמונות העורכים: אושר בן-שטרית

העיתון מעורב מבקש לתת ביטוי לקשת של דעות. הדעות המוצגות בגליון הן על דעת הכותבים בלבד ולא על דעת המחלקה למעורבות חברתית ו/או האוניברסיטה.

יונתן בן דהן. אחד

השינויים הגדולים ביותר שמתרחשים בחברה שבה אנו חיים הוא השינוי בתפיסות המגדר שלנו. כסטודנטים מעורבים חברתית אנו נוהגים להיות קשובים לצרכי האחר, לשכבות החלשות. רבים מאתנו מדקלמים נתונים על מצוקתם של הפליטים מאפריקה, על הבדלי השכר בקרב יוצאי עדות המזרח ועל המצוקה בפריפריה. חלקנו אף פועלים למען אותן האוכלוסיות ולמען צמצום הפערים. אך מדוע המאבק לשוויון מגדרי, החתירה למציאות בה יהיה שוויון הדדמנויות מלא בין נשים לגברים, אינו נהפך להיות נחלת הכלל? הרי נשים הן חצי מאוכלוסיית העולם! חצי מאוכלוסיית העולם, היבשת והמדינה נמצאים בעולם אחר מן החצי השני. חצי מן האוכלוסייה מתחיל את חייו עם תקרת זכוכית נמוכה יותר מן החצי השני.

מה שמפתיע הוא שבסיפור הזה שני החצאים נפגעים שכן גם גברים צריכים להיכנע לנורמות חברתיות שלא תמיד מתאימות להם. מובן שהחצי שאותו צריך לקדם בשביל להגיע לשוויון הן הנשים, לכן הכלי המרכזי בחתירה לשוויון הוא הפמיניזם, אך אין זה אומר שלא יהיו, או לא מתרחשים כבר עכשיו, שינויים לטובה בקרב הגברים. (ראו מאמר על גבריות חדשה).

בגיליון זה אנו רוצים לצייד אתכם בצידה לדרך, בסיפורים וברעיונות חדשים שאנו מקווים שישפכו אור על הנושא המגדרי.

עינת גומבו. אחר צהריים

אחד קראתי סיפור עם מסר פמיניסטי לקבוצת ילדים בני ארבע. מדובר בילדים שמאמינים שחיות מדברות, דרקונים יורקים אש וצפרדעים הופכות לנסיכים. נדהמתי לגלות שרק ילדים בודדים הצליחו להבין שנסיכה יכולה להיות נסיכה גם אם היא לא לבושה בשמלה נוצצת. הם גם לא הבינו שנסיכה יכולה להציל נסיך, ולא דווקא באמצעות כוח פיזי - הנסיכה בסיפור שלי השתמשה בכוח המוח.

אותה קבוצת ילדים הותירה אותי עם סימני שאלה. ניסיתי להיזכר בילדותי. גדלתי בבית מאוד מקבל. אבי יצר אצלי תחושת מסוגלות וגרם לי להאמין שאוכל להיות כל מה שרק ארצה להיות. לא היה עניין של מגדר. גם אני וגם אחי יכולים להיות טייסים, רופאים או ליצני קרקס.

רבות כבר נלחמו על זכויות נשים, אך לאן הגענו? בתחילת לימודי במחלקה לפסיכולוגיה הייתי מכאנת להגיע לתחום מחקרי, לתרום את זמני הפנוי למדע ולהשקיע בקריירה ענפה. עם חלוף הזמן הגעתי לצומת דרכים. הבנתי שלמרות כל תחושת המסוגלות שקיימת בי, אם ארצה להקים משפחה לצד אותה קריירה, החברה בה אני חיה מצפה ממני להיות האחת שתבצע את מרבית הווייתורים. נשים מפסידות מכך. אני תוהה האם באמצעות ההבניה החברתית הפטריארכלית גברים יוצאים בהכרח נשכרים? לעניות דעתי, אנו נמצאים בתקופה הכי מבולבלת מבחינה מגדרית שהמין האנושי ידע. מי אתה הגבר החדש? מישהו שאל אותך אם אתה רוצה להציל את הנסיכה, לפרנס את המשפחה? הרי זה מה שהחברה מצפה ממך.

אין מקום להתקדמות, צריך מהפך. יש צורך לשבור את הפרדיגמה, לצאת מחוץ לה ולאפשר לכל אדם למצוא את תפקידו בעולם, ושיהיה מגדרו אשר יהיה. "כאשר תצלחנה להיחלץ מן הכבלים החברתיים המושטים עליהן מבחוץ ומכפנים יוצרו כתיבתן מבנים חדשים, משפטים חדשים, דמויות חדשות, שפה חדשה". (ווירג'ינה וולף/חדר משלך 1929).

**מדור
יצירה
מעורבת**

**ביקורת
קולוניאלית**

/שרה מלול

אפסאנטי

לא תרגלו אותך להתקדם
לא תרגלו אותך להביט נינוחה
לא, לא תרגלו אותך להגיד לו לא
לא תרגלו אותך לשמוע את הקול שלך, לא.
לא תרגלו אותך להחליט לבד
לא תרגלו אותך לא לעצור
לא לציית,
לא תרגלו אותך
אז עכשיו את לומדת
אישה בת חמישים
אז את עכשיו לומדת איך מוחקים
ואת מוחקת את האיש הקטן ברמזור
ואת האיש שאומר לך לעצור
ואת מוחקת את הקולות שלהם שאומרים לך לשבת
ואת מוחקת את הבעות הפנים שאומרות שזה לא בסדר
ואת מוחקת ומוחקת
ולא תרגלו אותך איפה עוצרים

רק אל תגידו לי שיש שוויון

שי רוזנבלט - סטודנטית שנה שנייה לפסיכולוגיה ופעילה בתוכנית "פעילי ציבור-מנהיגות" של המחלקה למעורבות חברתית.

המשורות ממש - וכמובן באלמות כנגד נשים, בסחר בנשים ובתעשיית הפורנו והזנות. דיכוי נשי - בצורה הרווחת ביותר שלו - הוא בדיוק האמירה הפשוטה הזו: "יש שוויון, אין דיכוי נשי".

מה מצטייר לנו בראש כשאומרים את המילה "פמיניסטית"? אישה מכוסה בבגדים שחורים, עם שערות בבית השחי ותספורת קצוצה, כנראה צועקת ואולי שורפת חזייה. זה בדיוק הביטוי העכשווי לדיכוי נשי. לא לאפשר לנשים (ולגברים) להלחם על הזכות לשוויון ולעטוף את השיח המגדרי בסטראוטיפים ובגיויים חברתיים.

אני תוהה מדוע נשים משכילות רבות חוששות לסווג את עצמן כפמיניסטיות. שהרי אם נשים לא היו נשרפות על המוקד (באופן מטאפורי ולא מטאפורי) לפני לא הרבה שנים במאבק על זכות ההצבעה של נשים לבחירות, על הזכות לרכוש השכלה, על הזכות לצאת לעבוד, על הזכות להיות פוליטיקאיות או מנהלות, אותן בחורות לא היו יכולות לרכוש השכלה ולנהל את אורח החיים אותו הן מנהלות. אז מדוע הן חוששות? להבנת, הסיבה לכך היא כי הדבר העיקרי שלימדו אותן על פמיניזם במהלך שני העשורים הראשונים לחייהן הוא אותו סטראוטיפ של האישה הצועקת עם החזיה השרופה. אותו סטראוטיפ שמרבית הבחורות הצעירות אינן רוצות אפילו להיקשר אליו. אם לא הסטראוטיפ מפחיד אותן, לא ברור לי מדוע הן טוענות שיש שוויון והן לא מאמינות בפמיניזם.

הניסיון המביך של גברים ושל נשים כאחד לבטל/להחביא/ להשמיד את המצב הקיים של חוסר השוויון המגדרי הוא אינו יותר מאשר בורות לכל הפחות, ואלמות במקרה הגרוע ביותר. אנחנו רחוקות ורחוקים עוד שנים של מאבק למען שוויון זה וחשוב לא לתת להצלחות במאבק לסנוור אותנו. הפערים קיימים, האלימות מתמשכת והדיכוי לא נעלם - אז רק אל תגידו לי שיש שוויון. כי זה, הכי מדכא אותי.

נפעמתי לגלות שדיכוי נשי הנו נחלת העבר, כך לפחות גברים משכילים רבים סבורים. "אין כזה דבר דיכוי נשי", זה שייך לעבר. היום אימא שלי, לדוגמה, מרוויחה יותר מאבא שלי. בדירה שלי ושל חברה שלי תמיד אני זה שחותך את הסלט. אני ממש עוזר לה בהכנת האוכל. אז אל תגידו לי שאין שוויון, טוב?" זוהי תמצית שיחה שהתקיימה ביני לבין סטודנט לאחר הקרנת הסרט "6 פעמים" בנגטיב. באחת הסצנות נראה נער עב בשר נשכב על בחורה ועל אף שצעקה "די" למעלה מעשר פעמים, הנער החדיר בה את איבר מינו. בתום הקרנת הסרט התקיים דיון.

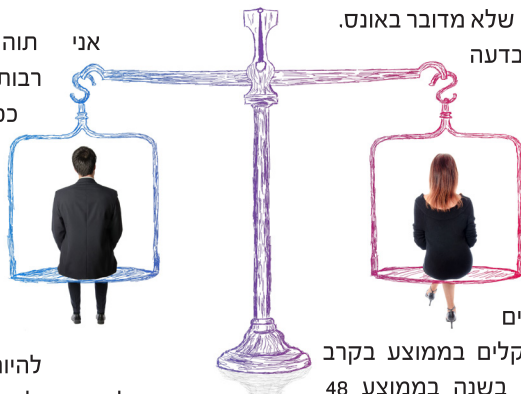
הסטודנט עמו שוחחתי טען שלא מדובר באונס. וסטודנטים רבים החזיקו בדעה דומה.

אין כזה דבר "דיכוי נשי"? הסטטיסטיקה מצביעה אחרת. ההכנסה החודשית הממוצעת של גברים במגזר הציבורי עומדת על 11,000 שקלים

בממוצע לעומת 7,000 שקלים בממוצע בקרב נשים. כלומר, גבר מרוויח בשנה בממוצע 48 אלף שקלים יותר מאישה. במגזר הפרטי ישנו פער של 60 אלף שקלים בשנה, בין גברים לנשים (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל, שנת 2010). בכל שנה בין השנים 2010-2013 נרצחו 17 נשים בממוצע על ידי בן זוגן. 0 גברים נרצחו על ידי בנות הזוג שלהם במהלך אותן שנים. (דו"ח מרכז המחקר והמידע מטעם הכנסת לשנת 2013 ודוח של ארגון ויצ"ו). על פי מדד האלימות במשפחה של ארגון ויצ"ו לשנת 2014, בכל יום בממוצע נפתחים תיקים בגין אלימות במשפחה. על פי הערכות של גורמי הרווחה לשנת 2014, בישראל חיות כ-200,000 נשים מוכות.

האם בכל פעם שמישהו או מישהי טוענים שאין יותר דיכוי נשי ושמפיניזם זה התעסקות בנחלת העבר יש צורך לנופף בנתונים סטטיסטיים?

דיכוי נשי כיום, אינו מתבטא רק בהחפצת נשים במדיה, בפערי שכר בלתי נתפסים - לעתים קרובות באותן

מכינת "עלמה" למנהיגות נשית- להיות השינוי

עו"ד מיכל ברקאי - מייסדת וראש המכינה.

אבל איך עושים את זה? מהאטמה גנדי פעם אמר: "Be the change you want to see in the world". אבל איך הייתי אמורה להיות השינוי שאני רוצה לראות בעולם? התשובה שלי התגלתה אחרי מסע מתיש שבו נחשפתי לתהומות ולפסגות של החברה הישראלית על גווניה ועל פעריה.

ההבנה הייתה ברורה. אני יכולה לקבל את החיילות שלי שנה קודם. אפשר לשנות את מסלול חייהן. אפשר להסיט את הדרכים הידועות ולמצוא את הנתיב לבחירה חופשית באמת של כל אחת על פי כישרונותיה, אמונותיה ויכולותיה העמוקות.

הדרך הייתה להקים מכינה קדם צבאית ראשונה מסוגה לקידום מנהיגות נשית. כזו שתחבר בחוויה מכוננת ומרגשת בנות מכל מקום ומכל רקע- פריפריה ומרכז, דתיות וחילוניות, עשירות ועניות, מזרחיות ואשכנזיות.

יחד. יחד ללמוד מגוון תחומי עניין ולהבין כמה טובה, מפתחת ומעצימה יכולה להיות למידה לשמה. יחד לקיים עשייה קהילתית, להיות משמעותיות, לרתום את הכוחות שלנו לעשיית טוב בכל מקום שנגיע אליו ובעיקר בקהילה שנחיה בה. יחד לטייל לאורכה ולרוחבה של מדינת

ישראל. לאהוב אותה, להתמסר לנופיה, לפגוש באתגריה ובכשליה. ללמוד לכעוס, לריב, להתווכח ועדיין לאהוב ולקום לעשות את הדברים אחרת. יחד להתכונן לשירות משמעותי ויחד לאפשר לצבא ההגנה לישראל לקבל חיילות מוכשרות, איכותיות, מלאות מוטיבציה- כאלו שבחלק גדול מן המקרים היו פשוט עוברות מתחת לרדאר ומסיימות עם אפס ביחסי אנוש.

יצאתי לבדי למסע הארוך והמפרך להקמתה של "עלמה"- התכנית הקדם צבאית למנהיגות נשית. ולשמחתי ולמזלי העצומים, לא נותרתי לבד כמעט לרגע. עוד ועוד נשים מוכשרות ומופלאות נשבו בקסמו של החלום שלי והפכו אותו לשלהן.

הראשונות היו ארבע חברות יקרות שהצטרפו אלי לצוות ההקמה המצומצם, שהלך והתרחב. ככל שגדל החלום גדלו גם הספקות והפקפוקים: "את מאוד חמודה מיכל, אבל אף בת לא תלך למכינה בלי בנים". "נשים נשים שק של נחשים", "מי בכלל ישקיע ברעיון מוזר כזה" וכמובן: "את בת שלושים, וזוהי זמנך גם מובטלת בגלל החלומות האלו. לא כדאי

כשהייתי בת שמונה עשרה התחלתי את שירותי הצבאי כמ"כית במחנה 80. המעבר החד מהבועה התל אביבית בה גדלתי לכור ההיתוך הלוהט של החברה הישראלית היה מטלטל עבורי.

במחנה 80 גיליתי את המסירות, את הנתינה, את ההקרבה ואת הרעות. יחד איתם נגלו אלי גם ההסללה, הפער בהזדמנויות הניתנות לכל אחד, והדרך בה משמרים כל אחד מאתנו בדיוק במקום שלו לאורך שנים.

מרבית החיילות שלי היו מזרחיות ו/או עולות ו/או מהפריפריה החברתית כלכלית וגיאוגרפית. הן התמודדו עם עוני ועם אתגרים תעסוקתיים בבית, לא קיבלו הזדמנויות שוות ולא נפתחו בפניהן דלתות. לאחר הטירונות הן כמעט תמיד עברו לתפקיד פשוט כנהגות, כשק"מיסטיות, כפקידות רס"ר, כנשקיות ועוד. החברות שלי מהמרכז, לעומת זאת, שירתו בתפקידים יוקרתיים. על ידי כך נתנו להן תחושת מסוגלות עצומה, הון תרבותי וחברתי ובעיקר אמונה שהשמיים הם הגבול.

אם בהתחלה היה נדמה לי כי זה מצב עניינים טבעי למדי, בהמשך הדרך נוכחתי לדעת שיש בעיה במערכת. לא ייתכן שבאופן שיטתי חוזרות אלי בנות מרקע

דומה, מוצא דומה ומצב כלכלי דומה המיועדות להמשך דרך דומה שתוביל אותן בחזרה לאותן נקודות של חוסר ברירה.

לא אטען חלילה כי השירות הצבאי שם חותמת סופית על גורלה של כל חיילת בצה"ל. נכון, ישנם עשרות ואולי מאות סיפורי הצלחה של כאלה שהצליחו כנגד כל הסיכויים, אבל יש עשרות אלפי סיפורים על "הצטלבות מיקומי שוליים"- החיבור בין קושי כלכלי, עדתי, מגדרי ומציאות החיים הנובעת ממנו.

חיילת ששירתה שנתיים תמימות כמוכרת במבה, תצטרך תעצומות נפש גדולות בהרבה כדי לצמוח, להתפתח ולייצר לעצמה מציאות חיים של הזדמנויות ושל הצלחות. חיילת מקבילה בעלת כישרונות דומים ששירתה בתפקיד משמעותי תגיע לנקודת הפתיחה של החיים שאחרי הצבא מצוידת בהרבה יותר כלים, ברשת קשרים ענפה ובביטחון מלא ביכולותיה.

התחושה שליוותה אותי לאורך המסע הזה הייתה אחת. "אם רק הייתי מקבלת את החיילות שלי שנה קודם. כל מסלול החיים שלהן היה יכול להשתנות."

שתחילי להקים משפחה ולהתאפס על עצמך?" (מילים כדורבנות שנאמרו על ידי פקיד בכיר מאוד במשרד החינוך).

את מעט הכסף שהיה לי מדמי האבטלה ואת כל יתרת חסכונותי השקעתי בשינוי שאני רוצה לראות בעולם. מרבית הסכום הושקע בדלק לנסיעות בכל רחבי מדינת ישראל. כשטרקו לנו את הדלת בפרצוף - טיפסנו מהחלון. שוחחנו עם בנות מופלאות ומוכשרות מכל פינה ומכל נקודה בחברה הישראלית: לא על הצבא, לא על העתיד, אלא על החלומות שלהן.

ובכל פעם שנדלק מולנו עוד זוג עיניים מלאות תקווה הודענו להן בהתרגשות: "את באה איתנו". אבל לאן?

היו לנו 50,000 שקל בכיס, מתוך מיליון שהיה נדרש כדי לפתוח את השנה הראשונה. היינו זקוקות לנס. הנס הזה הגיע בדמות הרוח הישראלית והסוכנות היהודית שהסכימו לקחת אותנו תחת חסותם, לתת לנו את הגב הכלכלי ואת התשתית הארגונית ולסייע לחלום שלנו לקום.

מרבית המכינות ממוקמות באתרים מופלאים ומעוררי השראה: בין הרים מוריקים או גבעות מדבריות קסומות. אנחנו בחרנו להיות השינוי שאנחנו רוצות לראות בעולם ולמקם את המכינה שלנו בשכונה מורכבת בעיר אופקים. עבורנו זה הנוף היפה ביותר בעולם: שכנים חמים ואוהבים, קהילה מחבקת והזדמנות ללמוד וללמד, לתת ולקבל, לחיות יחד.

שלושה שבועות לפני פתיחת המכינה הכול היה מוכן: תקציב מאוזן, צוות מנצח, עשרים ושתיים חניכות מלאות

התרגשות, מיקום בעיר דרומית חמימה, תכנית חינוכית מעוררת השראה ועוד. הדבר האחרון שנדרש לנו היו מבנים לשכן בהן את הבנות. מגרש של הסוכנות היהודית הוקצה לנו בעיר, ובו הושקעו כספים רבים על תשתיות ועל הכנות. בשבע בבוקר קמתי נרגשת לקולות המשאיות העושות את דרכן אל המגרש שלנו, מובילות עליהן קרוואנים למתחם. המנוף הרים את הקראון הראשון באוויר, ואז קיבלתי שיחת טלפון: "מיכל, זוכרת שאמרנו שיש את כל האישורים הנדרשים? אז הקבלן רימה אותנו וברח, עניינים פוליטיים לא יאפשרו לך לקבל עזרה ומצלמים אותך כרגע מחלון המבנה הסמוך. אה. והמשטרה בדרך". בין רגע הפכתי מחלוצה ומייסדת לעבריינית. לא נותרה לי ברירה. הודעתי בכאב לב ועניינים דומעות למובילים שייקחו את הקרוואנים בחזרה.

חלום חיי התרחק על גבי מובילים אל אבק הנגב ולי נותר רק לשבת בין פחי הזבל, על הרצפה, להחזיק את הראש בידיים, ולומר לעצמי: "מה עשית? אכזבת את כולם. מה חשבת שתצליחי? זה גדול עליך. עכשיו תצטרכי להתקשר לעשרים ושתיים בנות ולומר להן את האמת. שהפוליטיקה והאגו חזקים מכל חלום."

אבל לא התקשרתי.

במשך שלושה ימים המשכתי בהכנות מבלי לדעת מה יקרה, מציפה בטלפונים ובמיילים כל אדם שנקרה בדרכי, מחפשת ישועה מכל מקור שאפשר לדמיין.

ובמשך שלושה לילות ישבתי על הרצפה בדירתי באופקים, בכיתי כמו תינוקת והתפללתי לנס. ואז הגיע נס. אחר מכל מה שיכולתי לדמיין. "מיכל? את יושבת?" "כן" אמרתי ומחיתי דמעה. "יעל רכוב, יו"ר האגודה לפיתוח העיר אופקים החליטה להשקיע הון מכספה הפרטי ולקנות למכינה וילה." "סליחה? מה?". מה את אומרת כשמשום מקום מגיעה הצלה נדיבה ומופלאה מכל מה שיכולת בכלל לבקש?

יעל החליטה ואני ביצעתי את ההחלטה. ב-25 באוגוסט 2013 בשעה 18:00 קיבלנו את המפתחות לילה מופלאה בעיר אופקים.

ב-27 לאוגוסט בשעה 07:00 נפתח מחזור המייסדות של מכינת עלמה למנהיגות נשית.

בלילה הראשון ישנו הבנות על רצפת המטבח. הן סחבו את המיטות שלהן בעצמן, צבעו את הקירות בעצמן ובעיקר הפכו את החלום שלי לחלום שלהן ואת החלום של כולנו למציאות.

הן למדו, התנדבו, טיילו בכל הארץ, התכוננו לשירות צבאי משמעותי ובמרבית המקרים גם שיפרו בעזרתנו את השיבוץ שלהן בצה"ל.

באוגוסט 2014 נפתח המחזור

השני של "עלמה" באופקים. בתוך שדה קרב רוחש בשיאו של "צוק איתן" הגיעו הבנות המופלאות שלנו לחיות באופקים. לתת לה ולקבל ממנה. ליצור בה ובעיקר לאהוב: את העיר, את הארץ, אחת את השנייה ובעיקר את עצמן.

לאור ההצלחה העצומה של "עלמה", נפתח בשנה הבאה סניף שני באזור ירושלים. ארבעים בנות מופלאות יקבלו הזדמנות של פעם בחיים לצמוח ולגדול, להתקדם ולבחור את מסלול חייהן.

רבות מהבוגרות שלנו עברו בהצלחה מתפקידים של פקידות, אפסנאיות, נשקיות ונהגות לתפקידי פיקוד, ת"ש, חינוך, הדרכה, לוחמה, דוברות ועוד.

אם יש לי משהו אחד לומר לסיכום זה שדווקא בימים האלו, של קיטוב וטירוף, אנחנו חייבים וחיובות לזכור מי אנחנו ולדעת מי אנחנו רוצים ויכולים להיות.

מי ייתן ונזכה כולנו לחלום, ליצור, ללכת במסע הארוך להגשמת חלומותינו וכמובן, להיות השינוי שאנחנו רוצים לראות בעולם.

מיהו קוויר?

יוסף מקיטון* - ידיד/ת המכון הקווירי בגוטנברג, שבדיה, ומראשי קבוצת הקריאה הקווירית בבאר-שבע.

המילה queer

משמשת במשמעות שונות בארצות שונות ובתקופות שונות ואין לה משמעות יציבה אחת. למעשה, אחת המשמעות החשובות של queer היא בדיוק להצביע על חוסר יציבותן של משמעותות.

בישראל ובעברית אפשר למצוא בשנים האחרונות את המשמעות הבאות: התנגדות לנורמליות, חתירה לפירוק של הגדרות, של קטגוריות ושל דיכוטומיות מקובלות וההשקפה שמין, מגדר ומיניות שלובים זה בזה ואינם תוצרים סדירים אחד של השני. לדוגמה, אם המין שנקבע לי בלידה הוא "זכר", אין זה הכרחי שתהיה לי זהות מגדרית של "גבר" וגם אם כן אהיה גבר, לא תמיד אפגין משיכה מינית הטרוסקסואלית לנשים. אבל יותר מכך: קוויריות יפרקו את האמונה שקטגוריית המין (זכר/נקבה)

היא "טבעית" ויראו איך קטגוריות המגדר והנטייה המינית מעורבות ביצירתה של קטגוריית המין. פוליטיקה קווירית היא בלתי משתלבת, פורעת סדר ודורשת התפרקות מוחלטת של הנורמה והמיינסטרים.

קבוצת הקריאה הקווירית באוניברסיטת בן-גוריון

אנחנו נפגשים/ות אחת לשבועיים במהלך חודשי הלימודים, לדיון בנושאים הקשורים לתיאוריה קווירית ופוליטיקה להט"ב (להט"ב - לסביות, הומואים, טרנסג'נדרים/ות וביסקסואליות/ים).

הרצאות, סרטים, דיונים, קריאה משותפת בטקסטים, שירה ועוד. לפרטים נוספים על הקבוצה, בקרו באתר: queer7.wordpress.com

* ככה כותב/ת את שמו/ה

מאבק לשירותים ממוגדרים באוניברסיטה

ראיון עם עתליה ישראל-נבו - סטודנטית לתואר שני בסוציולוגיה, ממארגנות מראשי הקבוצה הקווירית.

לפי מגדר. אני לא רוצה שהפעילות שלי לתנאי הנגישות שדרושים לי תפגע באוכלוסייה אחרת עם דרישות נגישות שונות. במהלך הפעילות שמעתי שאלות כמו "למה זה כל כך קריטי? יש ממילא מעט נכים ומעט טרנסים באוניברסיטה אז למה לא לשים אותם יחד?" ונראה לי שזה ההיפך! בגלל שאין נגישות לנכים וטרנסים/ות ובגלל סיבות כלכליות יש פחות מאתנו פה. השירותים הם דוגמה מצוינת לזה ומאד חשובה.

תגובת האוניברסיטה: בעקבות פניה שנעשתה בעבר אל הנהלת האוניברסיטה, הוקצו מספר משמעותי של חדרי שירותים בקמפוס לשימוש כללי בשילוח נשים-גברים-נכים.

החלטנו לבקש מהאוניברסיטה להסב חמישה חדרי שירותים לשירותים לא ממוגדרים.

למה השירותים הם אתר חשוב לפעול למענו?

בשבילנו, כאנשים טרנסג'נדרים, ההצמדה המוחלטת הזו בין מין למגדר (זכר = גבר ונקבה = אישה) פוגעת בנו מאוד. למעשה, עצם הזהות שלנו מערערת על ההצמדה הזאת. אם אני נכנסת לשירותי נשים ואומרים לי "תלך מפה" זה מערער את מי שאני ומנמיך אותי.

למה לא פשוט להשתמש בשירותי הנכים?

שירותי נכים מיועדים לאנשים נכים ומוגגשים פיזית לנכים. אין לנו צורך פיזי בנגישות מהסוג הזה. אנחנו צריכות שחדרי השירותים לא יהיו

קווירים נתקלים בקשיים במצבים בסיסיים ביותר בשגרת היום יום. לראייה, פועלן של עתליה ישראל-נבו ויעל חזן בשנה שעברה לטובת הסבת חמישה חדרי שירותים באוניברסיטה לשירותים לא ממוגדרים.

מדוע החלטתן, את יעל, לפעול למען שירותים לא ממוגדרים באוניברסיטה?

שתינו סטודנטיות, ומבלות הרבה מהזמן שלנו באוניברסיטה. לשתינו יש נראות מגדרית לא-נורמטיבית. אני טרנסית ויעל לסבית. כשהשתמשנו בשירותי הנשים קרו מצבים לא נוחים. היו מבטים והערות מצד נשים שאמרו שאלו לא השירותים שמתאימים לנו. לא רצינו להשתמש בשירותי הגברים, גם כי זה לא היה פותר את בעיית ההערות וגם כי אנחנו לא גברים. לכן

הגבריות החדשה

ד"ר ירון בוקר - בוגר הפקולטה
לרפואה באוניברסיטת בן גוריון
בנגב, גניקולוג וסקסולוג מוסמך.

הגבריות החדשה גם שוללת דיכוי רגשות של בני גברים על ידי החברה. על פי רעיון הגבריות החדשה, אחד מאמצעי הדיכוי הרגשיים המופעלים על גברים מגיל צעיר הוא הלחץ החברתי "להיות גבר" ולעמוד במבחני גבריות קשים. גברים שאינם יכולים או רוצים להתיישר על פי מבחני גבריות אלו עלולים למצוא את עצמם מנודים על ידי גברים ונשים אחרים ומקטלגים כ"לא גברים".

התאוריות לגבריות. התאוריה הביולוגית טוענת שהגבריות קשורה להתפתחות האישית והביולוגית. חשוב להדגיש שהגבר, בחיי העוברות שלו נמצא בסביבה נשית (פיזית והורמונלית), והוא בעצם נולד לעולם מתוך הסביבה הנשית וצריך להתהוות ולבנות את עצמו כגבר. בניגוד לכך האישה, יוצאת מסביבה נשית ונולדת כאישה, כך שגם מבחינה ביולוגית הגבריות מתהוות ולא נוצרת מאליה.

התאוריה החברתית הסוברת שהחברה הגברית בנויה מהגמוניות. לקבוצות שונות באוכלוסייה יש הגמוניה על קבוצות אחרות, ולפי תאוריה זו, החברה מקבלת את ההגמוניות כדבר מובן מאליה. מי שבראש ההגמוניה מדכא את מי שמתחתיו וכן הלאה. ישנם בחברה מי שמוחים נגד ההגמוניה אך גם הם בעצם נהנים משאריות העצמות של השולטים. בעבר הדיכוי היה כוחני-פיזי, ואילו כיום הגמוניה יכולה להיות על ידי שליטה כלכלית או משפטית.

תאוריה נוספת גורסת שישנם כיום "סוגי גבריות" שונים שהם לגיטימיים ומושתתים על שכל, כח, כסף ועוד, וכל אחד יכול להיאבק על מקומו על עץ גברי אחר ביער ה"גבריות".

מהי אם כן גבריות? המילה התגברות הבאה מהשורש גבר יכולה להתפרש כהתגברות על האויב אך גם כהתגברות על היצר. כנראה שהגבריות אינה תכונה, אלא מושתתת על מערכת של ציפיות ונורמות שעל פיה הגבר תופס את עצמו. מערכת זו נבנית על בסיס החינוך בבית, החינוך בבית הספר, השפעת החברה ועוד.

הגבריות היא כיום גורם נזיל, המשתנה בין הגברים ואף אצל אותו גבר בזמנים שונים, בהתאם להקשרים משפחתיים, פוליטיים חברתיים.

המושגים "גבר" או "גבריות" אינם מובנים מאליהם כיום וניתנים לפרשנות שונה ממה שהיה מקובל בעבר.

הקריאה "גבר" לאדם זר בסלנג הישראלי היא מעין אמירה ש"אף על פי שאיני מכיר אותך אתה גבר בעיניי, ובכך אני מקבל אותך".

אחד ממיצגי העבר לגבר הופיעו בפרסומות לסיגריות בהן רואים גבר הרוכב לבדו על סוס או לחילופין ניצב ליד מכונית אמריקאית גדולה עם סיגריה ביד, מעין שליט של עצמו ושל כל העולם. כמובן, גם בעבר לא היה רק טיפוס גברי אחד ויחיד, אך נראה שייצוגי הגבריות הישנים אינם מותאמים לימינו והגברים (וגם הנשים) מחפשים אחר גבריות אחרת, חדשה.

במהלך ההיסטוריה האנושית הגבר יצא לצוד אוכל ונלחם כדי להגן על המשפחה. הוא ביצע את הפעולות הפיזיות הקשות, ואילו גוף האישה היה גוף שמיועד לצורכי ילודה וטיפול בילדים, ולכן גם נשמר לצרכים אלו.

כיום, רוב הגברים נזקקים פחות לכוח פיזי כי גבר העובד במשרד לא נזקק לכוח שונה מזה של אישה העובדת איתו באותו משרד.

בעבר הגבר גם היה המפרנס היחיד או העיקרי, ואילו כיום על אף ההבדלים בשכר, שאל לנו להתעלם מהם, נשים רבות מרוויחות משכורות היכולות לפרנס אותן ואת משפחתן ולכן היבט זה של הגבריות מרשים פחות את הנשים יחסית לעבר.

"התנועה לגבריות חדשה". עובדות אלו ואחרות הביאו ליצירת תנועות לגבריות חדשה על ידי ד"ר חן נרדי כעמותה בשם "תנועת גברים נגד אלימות". בהמשך שונה השם ל"התנועה לגבריות חדשה". מדובר בעמותה ישראלית העוסקת בשוויון בין גברים לנשים בחברה ופועלת לשינוי חברתי, שיאפשר לגברים לממש את החופש האישי שלהם להיות מי שהם רוצים ויכולים להיות, ולא רק מה שהם נאלצים להיות בגלל ציפיות החברה מהם בשל היותם גברים.

משמעות ה"גבריות חדשה" היא שישנו שוויון בין נשים לגברים, והגבריות והנשיות אינם שני הפכים המבטלים זה את זה, אלא שתי פנים של האדם השלם.

מגדר זה גן ילדים

עינת גומבו

נפגשתי עם גיבורת על שנאלצה להתמודד עם לבטי המגדר בגיל צעיר מידי. נרדי בוזגלו, ילידת באר שבע בת 4, ספגה חינוך שיוויני מהורים הדוגלים בטבעונות ובשיוויון לכל המינים והמגדרים. נרדי התחנכה בגן אנטורפוסופי שאפשר לה לתת דרור לחיבתה לגיבורי על, שהם חלק חשוב באישיותה המתעצבת.

נרדי, על אף גילה הצעיר הייתה דוגמה לצעירה דעתנית שלא משתלבת בסטיגמות המגדריות הברורות. הרי נרדי אוהבת לשחק בבובות וללבוש שמלות, אך גם אוהבת לשחק בתחרויות, חרבות ובמיוחד ב"סופר גיבורים".

בספטמבר אשתקד נרדי עברה לגן עירייה. כשהיא בחרה להפגין את חיבתה לגיבורי על באמצעות חולצות שלבשה ובאמצעות בובות שאיתן שיחקה, הסביבה לא ידעה להכיל את ההתנהגות המשונה. ילדה שתשחק במשחקים של בנים. הכיצד? נרדי ספגה הקנטות הולכות ונשנות, הבנים סרבו לשחק איתה וכך גם הבנות. לאחר שהיא התמודדה בגבורה עם ההקנטות, ילדי הגן דיווחו לגננת על התנהגותה המשונה.

נרדי לא וויתרה על גיבורי העל, אך בגן היא העדיפה לשחק בבובות וללבוש שמלות.

עם מי את משחקת בגן? "עם בנות, הבנים לא חברים שלי. בנים רק צוחקים על בנות".

ובמה אתן משחקות? (עם נימת קול ספק עצובה ספק משועממת) "אנחנו משחקות בפיות ונסיכות".

כמה הבנים משחקים? (בקול נרגש מאוד) "בגיבורים"

באיזה גיבורים הם אוהבים לשחק? "בענק הירוק. לפעמים אני רוצה לשחק בענק הירוק, אבל הבנים עדיין לא חברים שלי ובנות לא אוהבות לשחק בסופר גיבורים".

אם בן היה רוצה לבוא ולשחק איתך בנסיכות? "נסיכות זה לבנות, בנים לא רוצים להיות כמו בת ואני לא רוצה שכן ישחק איתי בנסיכות".

אם תלכי מחר עם חולצה של סופר גיבור יצחקו עלייך? "בנות יצחקו".

למה את חושבת שבנות יצחקו עלייך? "כי הם לא בנים, רק בנים אוהבים את החולצות האלו. בנות אוהבות ללבוש שמלות ורודות וסגולות. גם לי יש שמלות יפות".

את חושבת שהבגדים משנים את האדם? זה משנה אם אימא שלך תלבוש שמלה מפוארת או פיג'מה? "לא. לאימא יש חצאית של גולגולות והיא מאוד יפה".

נראה כי נרדי למדה בבית שלכל הילדים מותר לשחק בכל סוגי המשחקים, אך בימים אלו, בגיל 4, נרדי לומדת כיצד לתת לכל חלקי אישיותה מקום לשמור על מעמד חברתי ראוי.

על פניו, בעידן המודרני - פוסט המהפכה הפמיניסטית, מצופה מנשים להיות גיבורות על: קרייריסטיות, יפות, אימהות, רגישות, אשפיות במטבח ובעלות יכולת לגהץ ולארגן הכול. אבל נראה שבעידן המודרני - הפרה שיווינוי, החברה עוד לא מוכנה לקבל ילדה שלובשת שמלה ורוצה לשחק בענק הירוק.

על מגדר וגדרות

עמית דהרי - דוקטורנט, המחלקה לחינוך, אוניברסיטת בן גוריון בנגב, פסיכולוג התפתחותי מומחה.

ילדים סרטי וידאו על ילד וילדה מסוימים, אשר התנהגו בסתירה לסטריאוטיפים. כאשר תוחקרו מאוחר יותר זכרו הנבדקים את הילדים כמתאימים יותר לסטריאוטיפים ולא כחורגים מהם. למשל, הם ייחסו התנהגות ביישנית לילדה בסרט, למרות שלא הייתה כזאת בסרט שהם ראו.

זהו, עוד בלי מלה אחת על תסביך אדיפוס.

זוג הורים צעירים, במהלך הריון, עומד לפני בדיקת סקירת מערכות מוקדמת. שם הוא יגלה את אחד המשתנים המשמעותיים לעתידו של הצאצא- מין הילוד. עוד רגע לבעיטות שהאם חשה תהיה משמעות: אם הוא בן, הוא בוודאי יהיה כדורגלן. אם זאת בת, הנה ההוכחה לעתידה כרקדנית בלט.

ההורים והסביבה מצפים, מתייחסים לילדיהם בצורה שונה בהתאם למין שלהם, כבר במהלך ההריון. החל מאילו בגדים לקנות (ורוד לבנות, כחול לבנים) ועד לציפיות לגבי מבנה האישיות והתפקיד החברתי שיתפתחו אצל העובר. וכשיש ציפיות, יש הגשמה שלהן. ילדים מגיל שנתיים לומדים את הסטריאוטיפים המגדריים, בצורה ישירה או באמצעות צפייה במודלים לחיקוי, ומחילים אותם על הפעילויות המועדפות, על הצעצועים בהם ישחקו ועל ההתנהגויות בהן ינקטו. בגן הילדים, כשאחד הילדים רץ, נופל ובוכה, עדיין שכיח למצוא תגובות של גננות בהן הן מבטלות ומזלזלות בחוויה הרגשית של הילד ודוחפות אותו לשוב ולהתמודד במהירות ("מה אתה בוכה כמו ילדה קטנה, קום!") לעומת זאת, באותו הגן, באותה הסיטואציה, תהיה תגובה מחבקת, מכילה ומשיימת רגשות כאשר מדובר בילדה. אם כך, אין פלא שבחברות מסוימות, עדיין מגדלים גברים על פי סטריאוטיפ מגדרי בו הם צריכים להיות חזקים, תוקפניים, תחרותיים, ואילו מן הנשים מצופה להיות רגישות, עדינות, ביתיות ומביעות רגשות. ההפרדה בגילאי הגן כבר ברורה, גם אם הגננת לא אמרה זאת במפורש. הבנים יבלו זמן רב יותר במשחקים מוטוריים ותחרותיים בחצר הגן, ואילו הבנות תשחקנה יותר בפנית המטבח והבובות. הסטריאוטיפ המגדרי מקבל חיזוק גם בספרות הילדים, שם הגיבורים יהיו בדרך כלל הזכרים. הם אקטיביים, אמיצים ומעוררי הערצה, ואילו הבנות הן נסיכות עדינות המחכות להצלה.

מפתיע ככל שזה ישמע, להכרת הסטריאוטיפים המגדריים יש השפעה חזקה גם על התפיסות ועל הזיכרונות של הילדים. במחקר אחד, למשל, הראו

מגדר ורוחניות, כיצד רבנית טרנסג'נדרית מתיישבת עם החסידות היהודית?

יסכה סמית - רבנית ויועצת רוחנית טרנסג'נדרית.

כל כך שמחתי שבאפשרותי לספוג מפעולותיה וללמוד. זכור לי כיצד אמי העירה אותי מחלומותי אודות עולם היופי הנשי ושאלה מדוע אני מסתכל כיצד אבי מתגלח במקלחת ומתארגן לערב. בתמימות של ילד שאלתי מדוע עלי להסתכל על אבי? אמי ענתה לי: "כי אתה בן". אמי אהבה אותי ותמכה בי, אבל קביעות כאלו שבעיני נתפסו כשקרים, הסבו לי נזק נפשי רב.

החיבור ליהדות ולארץ ישראל

בתחילת שנות השבעים, בהיותי בת עשרים, הגעתי לראשונה לארץ ישראל. לא ערכי הציונות או היעדרם הניעו אותי לפקוד את ארץ הקודש, אלא שיעורי סוציולוגיה באוניברסיטה שבהם למדתי על הקיבוצים בארץ ישראל. התאהבתי באידיאל שמעמיד את החברה כמבנה אחד ורציתי לראות האם באמת זה כך. כאשר ביקשתי להשתבץ במטלות ההתנדבות בקיבוץ קיצצו את כנפיי ובישרו לי כי יש עודף מתנדבים שלחו אותי לירושלים בלי שום הכוונה. שמתי פעמי לכותל. לא הבנתי את חשיבות של אותם מבנים, אך הבנתי כי הם בעלי חשיבות עצומה. מבלי להבין את גודל המעמד הרגשתי חיבור. חיבור לאו דווקא לדת, אלא להיסטוריה של הדת. מהכותל חזרתי עם שני חברים: בלבול ובהירות. לאן שהלכתי, הם באו איתי, ללא שום הזמנה. כך עלו בי שוב התחושות מזיכרונות ילדותי. כשם שמשחקי הכדור נכפו עליי, הפעם באופן מוחשי הרבה יותר, נאלצתי לבחור האם ללכת לעזרת הנשים או לאזור הגברים. לא הפריע לי שקיימת הפרדה,

יסכה סמית, רבנית ויועצת רוחנית טרנסג'נדרית מירושלים, מספרת לנו על הגדרות מגדריות ועל הקשיים לקבל את האחר ואת השונה בחברה המסורתית.

ילדותי

נולדתי בתור ג'ף יעקוב בשנות ה-50, תקופה שונה מאוד מהיום. על אף שבביתי ברובע היהודי בניו יורק קיבלתי חינוך מסורתי בלבד, הבדלי המגדר היו עצומים. בזמן משחק בהפסקות בין השיעורים, מבלי שאיש יכווין זאת, הבנות הלכו לשחק בבובות, ולעומת זאת אני הלכתי לשחק בכדור, הרי לשם הבנים הלכו. לרוב האנשים אין זיכרונות ילדות אודות דימוי הגוף שלהם וזאת בגלל ההרמוניה לה זכו בין הזהות לגשמיות. לי יש זיכרונות, וככל שהתבגרתי חוסר ההרמוניה ביני לבין גופי היו מוקד עניין בהתמודדות היום יומית שלי עם העולם. כשאדם סובל מכאב ראש, הוא מודע מאוד לראש שלו. אך ברגע שכאב הראש מפסיק הוא מפסיק לחשוב על קיומו של הראש. זו ההקבלה הכי נכונה שאוכל למצוא למלחמת הזהות שעברתי. אדם שחי בהרמוניה עם הזהות המגדרית שלו, היא אינה מטרידה אותו במהלך היום, ואילו אני הייתי במלחמה ביני לבין עצמי. הרגשתי כאב. כל הזמן הרגשתי כאב.

בין גבר לאישה

העולם הנשי היווה עבורי מקור לחקירה ולסקרנות, ובנוסף, מקום בו הרגשתי בבית. בילדותי בין משחקי הכדור שציפו ממני לשחק אהבתי להצטרף לאחיותיי כאשר חברותיהן באו לבקר. הבנתי אותן, את השפה שלהן. כשהייתי עם הבנים הרגשתי בעולם אחר, לא הבנתי את מה שחשוב להם, את מה שהם מרגישים ולמה הם מתנהגים כפי שהם מתנהגים. בנים הם כ"כ תחרותיים, ואילו בנות תומכות אחת בשנייה. הרגשתי שאני רוצה לתמוך ולהיתמך. לא הרגשתי שאני רוצה לנצח ולהחליט עבור כולם, לא הבנתי את הצורך הזה. זכור לי ערב אחד בו בחנתי את אמי בשעה שהתארגנה לערב חגיגי בחוץ עם אבי. נפעמתי מפעולותיה, כיצד הדגישה את נשיותה באמצעות הנעליים והבגדים הנכונים, כיצד הדגישה את תווי פניה באמצעות איפור.

הפריע לי שלאן שלא אלך לא אהיה שלמה. כאשר חזרתי לארה"ב התחלתי להתחבר להיסטוריה היהודית בעקבות אותו ביקור משמעותי בכותל.

חזרה בתשובה

עם שובי לארה"ב החלה הזהות שלי להתגבש. תחילה באמצעים רפורמיים עם ארגון "בית הילל". בבית הילל הגברים והנשים יושבים יחד, ועל כן יכולתי להתקרב לדת מבלי לערער את סוגיית המגדר. זנחתי את המלחמה היום יומית בה הייתי שרויה, התהייה האם אני גבר או אישה. הרגשתי שיש לי נשמה, שזה משהו גדול מזה, ולגוף הפיזי בכלל אין משמעות. במהלך לימודי התואר השני התחלתי ללמוד את החסידות של חב"ד אשר שמה דגש ביחס בין היהודי לקב"ה. האמנתי בקיומו של הקב"ה מגיל צעיר, אך לימודי החסידות פתחו את אופקיי למערכת היחסים בינינו. הבנתי כי מערכת יחסים הנה הדדית, ועל כן אוכל לעשות איתו 'עסק'. התחייבתי לשמור מצוות בתמורה להרמוניה ביני לבין המגדר שלי. אפשרתי לו להחליט כיצד החופש הזה יתבצע: או שאני אקום מחר בבוקר ואהיה אישה או שאני אקום מחר בבוקר בהרגשה שאני גבר. הרמוניה זה כל מה שביקשתי, ביני ובין הגשמיות וביני ובין האמונה. את הצד שלי בעסקה קיימתי והמשכתי להתקרב אליו עוד ועוד, אך הוא את הצד שלו לא קיים.

כל הזמן הרגשתי שהוא לא מקיים את הצד שלו בגלל שאני לא עושה מספיק. התחתנתי ונולדו לי ילדים. בתפקידי כרב בבית הספר לבנות "בית חנה", חשתי חופש. הייתי בעולם הנשים ובחברתן כל היום. לאחר מכן כיהנתי כיו"ר חב"ד והייתה לי אחריות רבה. האמנתי בתוכן שהעברתי. לימדתי על חסידות, על חיים של העומק ושל האמת ובמקביל חשתי שאני משקרת.

החלפת שקר אחד בשני

בזמן המלחמה בעיראק בשנת 1991 הייתה המלחמה בתוכי בשיאה. החלטתי להתגרש בטענה שאני נמשכת לגברים, הומו. בשעה שרציתי לבשר לעולם את זהותי המגדרית, שיקרתי אפילו בפני מי שהייתי אצלה באותו הזמן בטיפול. הייתי בטוחה שחשיפת האמת תוביל אותי לאשפוז כפוי במוסד לחולי נפש. בתוך העולם החרדי ממנו הגעתי לא יכולתי לדעת שיש עוד אלפים כמוני.

חייתי בפחד, לא הצלחתי לישון בלילה. חשתי רגשות אשם קשים על מה שעוללתי למשפחתי. חשתי כי הקב"ה לא עומד בצד שלו בהסכם ועל כן אין שום סיבה שאני אעמוד. תחילה גרתי בתל אביב בדירה יפהפייה, לאחר שחזרתי בשאלה, אך הרגשתי מבודדת בתוכה גם כשאני לא בתוכה. לא ידעתי כיצד להתחבר לאנשים ואת ילדי ראיתי רק פעם בשבוע. כפי שחשתי שאין לדת מקום עבורי כך חשתי כלפי ארץ ישראל

וחזרתי לנוי יורק לעשור הקשה בחיי. ניסיתי בכל מאודי להשתלב בקהילת הגאים, אך גם בתוכה הייתי זרה. נכנסתי לבר של גייז ביום שישי, אך כל מה שרציתי לעשות זה לשבת על יד שולחן השבת, לשיר ולאכול. גם שם הזהות המגדרית שלי לא הייתה בהרמוניה. אין הבדל בין הכניסה לכותל והבחירה במשחקי הילדות. הרגשות הם אותם רגשות. דתיים לא יבינו וגאים לא יבינו, רק טרנסג'נדרים יבינו. לא היה לי מקום בשום עולם.

עברתי לקליפורניה ושם התאהבתי בפעם הראשונה. קיימנו זוגיות במשך שלוש שנים, אשר בתוכה נתי דרור למאוווי ורצונתי לנהוג בנשיות. ללא שום התרעה מוקדמת הוא הודיע לי כי עלינו להיפרד. הוא הבחין במה שאני, ואני עדיין פחדתי להצהיר. הוא הסביר לי שהוא מעוניין בבן זוג, ואילו איתי הוא מקבל בת זוג. הוא נתן לי את ברכתו ואת אהבתו, אך הסביר כי עלי להמשיך את המסע בלעדיו.

שנים ספורות לאחר מכן באמצעות האינטרנט הבנתי שהוא צדק. השינוי היחיד שהיה עלי לעשות הוא פיזי, הרי את הלב או את המוח לא הייתי צריכה לשנות. הבנתי שאני לא יכולה לקבוע את כללי העסקה עם הקב"ה. צעקתי לו שאני אישה, יהודייה, מאמינה. אין יותר עסקאות. רק בקשתי שיעזור לי למצוא את הדרך לתורה. בקשתי הדרכה ולבסוף חזרתי בתשובה. היום אני בהרמוניה עם כל העולמות, האנרגיות פתוחות, וכל יום חדש הוא נס. חזרתי ללמד את התורה ואת החסידות, אני יועצת רוחנית וכתבתי ספר. אני מתפללת בבית כנסת עם מחיצה בעזרת נשים.

על פי החסידות, כל אחד נולד עם תיקון: תיקון עולם- יש הרבה בעיות בעולם ועלינו לנסות לתקן אותם. ותיקון עצמי- כל אחד נולד עם משהו לתקן בו. שום דבר לא נעשה בטעות. הקב"ה לא אשם, הוא לא עושה טעויות אלא נותן אתגרים. כדי לעשות את התיקון, כדי ממש להרגיש שזה טוב לחיות בעולם - כל אחד צריך חמלה כלפי אחרים. אני לא צריכה להבין את התיקון של אדם אחר. אפילו אם אני מכירה מישהו חמישים שנה זה לא אומר שאני מבינה את המסע שלו. אני צריכה לאהוב אותו, לתמוך בו ולחיות חיים של אמת. כולם חיים בעולם באופן שונה, מה שחשוב זה שלכולם יש לב, ולכולם יש נשמה ואותו אבא רוחני. אין הבדל בין עדות, חילונים, מסורתיים או מגדר. יש עיניים גשמיות, יש עיניים רוחניות, והאחרונות הן העיניים החשובות. צריך לתמוך, לאהוב ולהביע חמלה אחד כלפי השני.

עוצמה מגדרית

יונתן בן דהן

מדד המגדר, שפורסם ב-2014 על-ידי מכון ון ליר, מצייר תמונה עגומה על מצב השוויון המגדרי בחברה הישראלית. הוא מראה שאף על פי שהשיח הציבורי על שוויון מתפתח משנה לשנה, הפערים נשארים גדולים.

מדד המגדר משווה את מצב הנשים בחברה הישראלית לעומת הגברים לפי כמה מדדים: שוק העבודה, המגדור המקצועי, האלימות כלפי נשים, הפריפריה, החברה הערבית, העוני, ההשכלה, העוצמה, הבריאות והמצב המשפחתי.

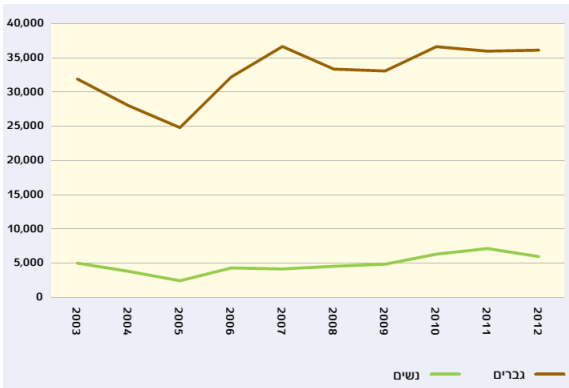
לעניות דעתי, המפתח הוא מדד העוצמה: מידת הכוח שיש לנשים במרחב הציבורי. או במילים פשוטות: כמה נשים מנהלות לנו את החיים לעומת גברים.

שוויון במדד העוצמה הוא בעל חשיבות עליונה, הוא מבטיח שיינתן קול שווה לנשים ולגברים, ועל-ידי כך תיווצר הזדמנות שווה לשני המינים לעצב את סדר היום הכלכלי, החברתי והפוליטי.

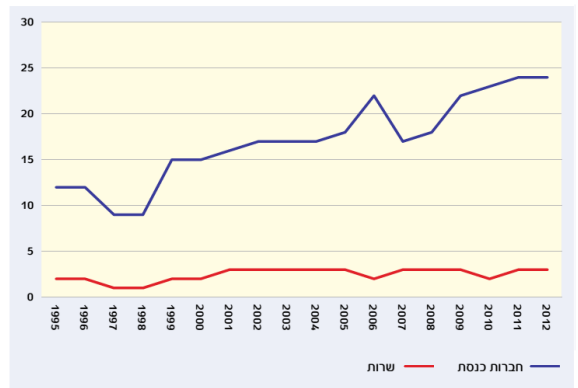
יתר על כן, הדרך העיקרית לשינוי תפיסתי מגדרי היא קידום מודלים לחיקוי. אישה המכהנת בעמדת השפעה בפוליטיקה ובכלכלה הנה בעלת משמעות רבה ברמה הסימבולית.

מתוך הדו"ח: "מבחינת העוצמה הפוליטית, ייצוגן של הנשים בכנסת, בממשלה ובראשות ערים ובמועצות מקומיות נמוך מאוד משיעורן באוכלוסייה, והוא עומד על 10%, 20% ו-2% בהתאמה, נכון לסוף שנת 2012"

מנכ"לים במשק, מספר הנשים לעומת מספר הגברים

מספר הנשים בכנסת ובממשלה

מה קורה במחלקה?

בתאריך 14.6 התקיים טקס סיום שנת הפעילות של המחלקה למעורבות חברתית. התכנית האומנותית כללה הופעה של ילדים ובני נוער מהתיאטרון הקהילתי של תכנית "הדירות הפתוחות", תלמידה מתכנית 'קידמה' להשלמת השכלה למבוגרים, שסיפרה על חוויותיה, חולקו תעודות הצטיינות לסטודנטים הבולטים בפעילותם. לבסוף, נהנו הסטודנטים מהופעה שנונה ומצחיקה של "שלופתא".

לקראת סיום שנת הפעילות, קיימה תכנית 'הדירות הפתוחות' ע"ש לארי וליליאן גודמן. אירוע סיום לתושבי הקהילה וילדיהם.

האירוע נערך בבריכת בית יציב בבאר שבע וכ-400 תושבים וסטודנטים חברי התכנית השתתפו בו.

אירוע הסיום כלל פעילויות לכלל הגילאים, בהם: מתנפחים, דוכני מזון ושתייה ועוד.

התכנית קיימה פעילות קיץ לילדי החוגים במשך שבוע שלם במהלך חודש אוגוסט. פעילות הקיץ כללה מגוון פעילויות וטיוילים בעיר באר-שבע ומחוצה לה.

סיור של 'פעילי ציבור-מנהיגות'

חברי התכנית יצאו לסיור לימודי בנושא 'ממשבר לצמיחה' כחלק מתכנית עיונית שהיו שותפים לה במהלך הסמסטר. הסטודנטים ביקרו בעמותת 'הנני אתכלית' שבקריית-גת, שמטרתה לאפשר למבוגרים בני העדה האתיופית שעסקו בעברם בחקלאות, לעבד אדמה ולגדל תוצרים חקלאיים.

הסטודנטים סיירו במקום ושמעו הרצאה על האתגרים שעומדים מול המבוגרים בהשתלבותם בארץ. לאחר מכן, נסעו הסטודנטים לחורה וביקרו את מפעל ההזנה של נשים בדואיות למען ילדי הפזורה ובנוסף, שמעו הרצאה מפי ד"ר מוחמד אלנבארי ראש מועצת חורה על השינויים המשמעותיים שהתחוללו בהנהגתו בישוב.

האם שוויון בין נשים לגברים אפשרי?

רועי בן שימול סטודנט שנה ג' לפסיכולוגיה ומדעים קוגניטיביים.

גברים ונשים שונים, על זה אין וויכוח. לא צריך להיות חד הבחנה כדי לשים לב שהם שונים במבנה הפיזי שלהם. אך האם פה נגמר השוני? גברים ונשים שונים בצורת החשיבה שלהם, בנטיות המולדות ובמוקדי עניין ומשיכה. האלמנט של ההבניה החברתית קיים, אך לטעמי הוא לא כזה דומיננטי כמו שמנסים לצייר אותו.

כשאני טוען ל'שוני', אני לא טוען כי צד אחד 'עדיף' על האחר. כמו כן תמיד יש יוצאים מן הכלל, ישנה סטיגמה כי נשים לא טובות במקצועות אנליטיים - אבל רובן המוחלט ישאיר לי אבק ואין לי שמץ של בושה בכך. השאלה היא - האם שוויון אפשרי? לדעתי לא. השוני בין המינים לא מאפשר שוויון מגדרי. נתחיל מהאלמנט הפיזי. נשים לרוב חלשות פיזית מגברים. כן, סרינה וויליאמס כנראה תנצח את רוב הגברים שאני מכיר בהורדת ידיים, אבל הבחורה הממוצעת לא תצליח להסתער עם מא"ג, קרוב לוודאי. ישנם מספר גורמי שוני נוספים בין נשים וגברים שמתבססים על אופי שונה של כל מין. נשים אכפתיות ודואגות לזולת יותר מגברים. בתור סטודנט לפסיכולוגיה אני יכול להעיד על רוב נשי מוחלט במקצוע זה, כמו גם בקרב הלומדים עבודה סוציאלית, חינוך ויתר מקצועות שדורשים הבנה חברתית ותקשורת בין אישית גבוהה. נשים הן גם הצלע ההורית הטובה יותר. אמהות הן מתעניינות, דואגות ואכפתיות. אבא, לרוב, זז גרסה חיוורת של אמא. גברים בוחרים לרוב במקצועות יותר אינדיבידואליים, לדוגמה מקצועות ההנדסה, מתמטיקה ועוד. גברים, בנוסף להיותם יותר אינדיבידואליים, גם יותר תחרותיים, אגרסיביים ואלימים.

אם כן, לכל צד יש את היתרונות והחסרונות שלו. למרות שאני בעד שיוויון זכויות (ודגש על זכויות) מלא בין נשים לגברים, אני לא חושב שיש מקום להקבלות ולדרישות שוות משני הצדדים. שני הצדדים משלימים אחד את השני ומפצים על החסרונות שקיימים בכל צד. אם נתרכז בלמקסם את היתרונות שלנו במקום בלנסות להידמות לאחר, הרווח יהיה של כולם.

טל גילור סטודנטית שנה ג' לפסיכולוגיה ומדעים קוגניטיביים.

נניח את העובדות על השולחן: האבולוציה לא יצרה אותנו שוותים. נשים וגברים הן/ם צורת חיים בכדור הארץ שהצליחה לפתח מבנים חברתיים מורכבים, בהם לכל אחד/ת יש את התפקיד שלו/ה. עם התפקיד הזה מגיעה האחריות להצלחה האישית והקולקטיבית.

מגיל קטן למדנו שכל בני האדם שווים, אולם שוויון בין נשים לגברים לא יכול להסתכם בזה. כשהשוני המגדרי קובע את התפקידים שנמלא בחיינו, ונותן לכל אחד/ת מאיתנו הזדמנות שונה, המשמעות היא שלחצי מהחברה תהיה נקודת קפיצה נמוכה יותר בכל הנוגע לקריירה.

שוויון מתחיל בהבנה שהמגדר אליו נולדת לא אמור לקבוע את חייך. על כן צריך להיווצר חינוך אחר, שמעודד תלמידות לפנות למקצועות ריאליים, לשחק כדורגל, להיראות איך שנוח להן. הצד השני של המטבע ילמד אחרים/ות לא לכפות עלינו תפקידים מגדריים מתוך כבוד אנושי בסיסי: את יכולה לשחק כדורגל, אתה יכול לרקוד בלט, ואין לכך קשר למגדר שלך.

הדרך לשוויון מתחילה בחופש מהמבטים ששופטים את הבגדים, את המראה ואת הבעת הפנים שלנו רק משום שאנחנו נשים. הדרך לשוויון מתחילה בחופש מהשאלות שנוגעות לתכניות שלנו להקים משפחה ובחופש מצפייות שכר שונות. מעולם לא נתקלתי באשה שאומרת לגבר לחייך כי יש לו פנים כל כך יפות. מעולם לא נתקלתי בנער שלבש מכנס קצר ומערכת החינוך מיהרה לומר לו שהגוף שלו עשוי להסיח את דעתן של הנערות מהלימודים ושעליו להתכסות. כשנפטיק לקבל יחס מיוחד מדי יום רק משום היותנו נשים, אפשר יהיה לומר שיש רקע הולם ליצירת שוויון בין המגדרים.

שוויון הוא ההבנה שלנשים צריכה להיות השפעה שווה על החברה, במיוחד כשאנחנו מהוות חצי מהאוכלוסייה. שוויון הוא ההבנה שהצלחת המין האנושי תלויה בהצלחת הפרטים שחיים בו, ושלכולנו יש מקום להצטרף, להשפיע ולשנות. אם הזכות לקחת חלק בעיצוב החברה ובשינויה ניתנה לנו מלידה, אין סיבה שלא נוכל לקחת בכך חלק. אולי תצטרכו לבצע הרבה שינויים שנראים מפחידים עכשיו, אבל כל משחק הוא כיפי יותר כשכולם יוכלו/ים להשתתף.

אתם מוזמנים לפנות אלינו עם רעיונות לכתבות, נושאים לגיליונות הבאים, טורי דעה, ראיונות, מושגים ל"חשבון פשוט", קפה, תה, שתיים סוכר.

Meorav.bgu@gmail.com

או בפייסבוק